

L'Índex ADEG s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil.

Índex ADEG 2011

de competitivitat territorial

Vuitena edició, maig 2012

Aquest informe analitza els principals canvis en els factors de competitivitat de les comarques catalanes. A partir d'aquests factors i els indicadors que en formen part, realitza un rànquing comarcal de competitivitat territorial, promogut per vuitè any consecutiu per l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf (ADEG).

Amb el patrocini de:



Amb la col·laboració de:



L'Índex ADEG de competitivitat, realitza una anàlisi en profunditat dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, identificant els seus avantatges competitius

En aquesta vuitena edició de l'Índex es proporciona el detall de la posició que ocupen les 41 comarques catalanes en relació a cadascuna de les 10 dimensions que conformen l'índex de competitivitat territorial

El document, en un primer apartat, descriu els principis i conceptes subjacents en la definició i operativització de l'índex

En el segon apartat, presenta el rànquing de competitivitat comarcal, la posició que ocupen les comarques en cada dimensió i el mapa català de la competitivitat

A continuació, analitza la situació competitiva de les tres comarques del Penedès-Garraf

En el darrer bloc aprofundeix en els aspectes metodològics: model d'anàlisi, indicadors, etc.

Introducció

Aquest document presenta els resultats de l'Índex ADEG de Competitivitat Territorial pel període 2011. L'Índex ADEG de Competitivitat Territorial -impulsat per l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf (ADEG) i elaborat per la consultora Activa Prospect¹ des de l'any 2005 i amb periodicitat anual- realitza una anàlisi en profunditat dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, identificant quines són els seus avantatges competitius en termes comparatius.

Amb l'objectiu d'ajudar a definir les polítiques per millorar la competitivitat de les comarques, i com a instrument de reflexió al voltant d'aquests temes, en aquesta vuitena edició de l'Índex es proporciona, com a novetat, el detall de la posició que ocupen les 41 comarques catalanes en relació a cadascuna de les dimensions que conformen l'Índex de Competitivitat Territorial.

A banda d'analitzar els resultats globals de l'Índex i de les principals dimensions que el componen pel conjunt de comarques catalanes, el document entra en detall en l'anàlisi dels punts forts i febles del model de competitivitat de les comarques penedesenques, esdevenint un instrument clau d'anàlisi de la realitat socioeconòmica a les tres comarques. La publicació de l'índex es complementa amb els *Informes de Conjuntura Econòmica Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*²; una publicació trimestral que fa un seguiment del comportament econòmic dels sectors productius més significatius de l'economia i dels principals indicadors d'activitat, i que compta ja amb 28 edicions. Tots dos instruments, són impulsats per l'ADEG i reben el suport de NODE Garraf (Agència de desenvolupament del Garraf) i la Diputació de Barcelona.

El document, està estructurat en quatre grans blocs. El primer, a mode d'introducció, descriu els principis i conceptes subjacents en la definició i en l'operativització de l'Índex. El segon presenta els resultats de l'Índex i analitza els valors obtinguts per les comarques i les seves variacions respecte a les edicions anteriors. En aquesta edició presenta com a novetat els resultats parcials per cada dimensió de l'Índex. Per acabar aquesta anàlisi més general del panorama comarcal català, es presenta el mapa de la competitivitat, on es poden observar les zones geogràfiques en relació a la posició competitiva que ocupen. El tercer bloc, agrupat en tres apartats, presenta la situació competitiva i l'evolució dels factors de competitivitat a les tres comarques del Penedès-Garraf amb l'objecte de fer-ne un seguiment. Per acabar, el quart bloc, també agrupat en tres apartats, aprofundeix en els aspectes conceptuals i metodològics contemplats en el model d'anàlisi de la competitivitat, tant pel que fa al concepte i la seva definició, les dimensions i els indicadors que engloba, com a les millores introduïdes en l'Índex en les respectives edicions. Així, es defineixen els 45 indicadors utilitzats en el model i es realitzen els aclariments metodològics necessaris per a la interpretació de l'Índex i les seves dimensions.

La competitivitat territorial: conceptes i operativització

En el context actual de contracció de les economies comarcals, la rivalitat entre els territoris per l'atracció d'inversions, fons públics, turistes o activitats de renom, s'aguditzen amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions que ofereixen els territoris (en aquest cas comarques) per l'eficiència microeconòmica de les unitats productives o economies externes. És a dir, les condicions d'accés als factors de producció: oferta de sòl, activitats/serveis de suport, ambient pel desenvolupament de negocis, economies d'aglomeració, qualificació del mercat de treball, capital, suport dels governs locals, etc. Altres avantatges competitius són els distributius, relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, àrees de mercat, connexions amb l'exterior, infraestructures i serveis de transport, etc.

¹ La Sra. Maite Espinach Grau ha estat a càrrec de la direcció dels treballs. El disseny i validació de l'Índex ha comptat amb la participació de la Sra. Berta Pongiluppi i Ascon. L'execució dels treballs d'implementació, anàlisi, redacció i edició final han anat a càrrec dels Srs. David Moreno i Lobera.

² L'informe de conjuntura econòmica es pot consultar al *web* de l'adEg: http://www.adeg.cat/cat/indicadors_adeg.php

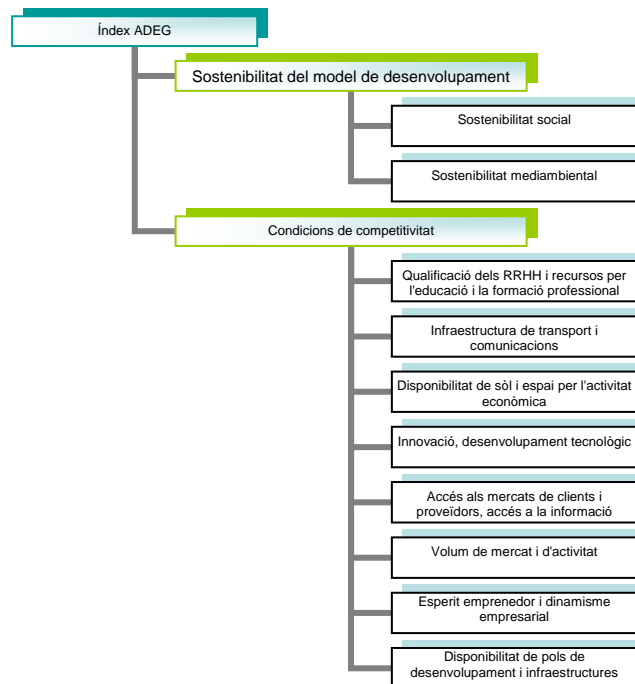
L'Índex està conformat per 45 indicadors desagregats a nivell comarcal i agrupats en 10 dimensions que conformen el model d'anàlisi de la competitivitat comarcal

L'Índex, per tant, permet aproximar-nos a les condicions que presenten els territoris per competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i indústria d'alta tecnologia

L'Índex ADEG no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i la sostenibilitat del model de desenvolupament

L'Índex determina la posició competitiva de les comarques catalanes a partir de la situació dels determinants de la competitivitat territorial o avantatges competitius territorials. L'anàlisi dels factors explicatius de la competitivitat comarcal és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques. Tanmateix, aquesta visió econòmica del fenomen, s'ha complementat amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com mediambiental, del model de desenvolupament local. Així, s'han incorporat a l'anàlisi elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió mediambiental dels recursos naturals utilitzats.

En base a aquest model conceptual s'han analitzat les 41 comarques catalanes a partir de 45 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 categories, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit centrades en les condicions de competitivitat. Aquests es resumeixen en el gràfic següent:



En l'operativització de l'Índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distribuïts. És a dir, aquelles que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'Índex, per tant, permet aproximar-nos a les condicions que presenten els territoris per competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'Índex ADEG no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i els avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu d'aquest treball i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió o la productivitat, la renda per càpita, la concentració de les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els

L'objecte del treball és ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les actuacions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat, per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques

Les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'Índex ADEG poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat

Les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols

avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i medi ambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional, és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitació pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, el diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el plantejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en què l'ADEG és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació es pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles en els factors de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'Índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici econòmic, per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals centrades en sectors més tradicionals, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità.

D'altra banda, des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui un avantatge absolut en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial i bones infraestructures i serveis de transport per distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'Índex ADEG poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'Índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sigui la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat mediambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

El resultat final és una ordenació cardinal de les 41 comarques, que assigna la 1a posició a la comarca amb major valor en l'Índex i 41 a la que obté un pitjor resultat

El Barcelonès encapçala de nou, en solitari, el rànquing de competitivitat comarcal

En un segon terme, hi ha les comarques del Vallès Occidental i el Baix Llobregat, que ocupen la segona i tercera posició

El tercer grup de comarques amb més avantatges competitius el formen el Gironès, Tarragonès i Vallès Oriental

El quart grup està format per 7 comarques amb una puntuació similar en l'Índex, entre les que hi ha el Garraf i l'Alt Penedès

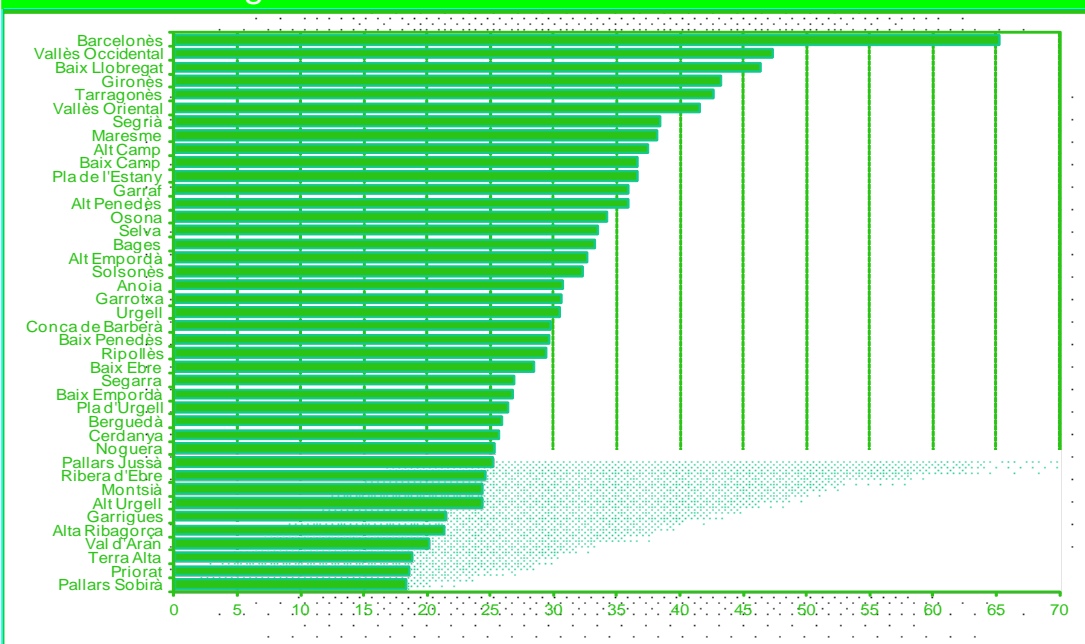
Resultats: Índex 2011 de Competitivitat Territorial

La comarca del Barcelonès se situa per tercer any consecutiu com la comarca amb més avantatges competitius de Catalunya, amb un índex de 65,2 sobre 100³. És a dir, segons els factors analitzats, el Barcelonès és la comarca de Catalunya amb una millor posició per competir en el mercat global de béns i serveis d'alt valor afegit. La puntuació global que obté el Barcelonès en l'Índex indica que és, amb diferència, la comarca que ofereix millors condicions a les empreses que hi operen. Els elements clau de la seva competitivitat se situen en varies dimensions, en les quals presenta un clar lideratge. Aquestes són: la qualificació dels recursos humans i els recursos per l'educació i la formació professional, les infraestructures de transport i comunicacions, la innovació i desenvolupament tecnològic, l'accés als mercats, el volum de mercat i la disponibilitat de serveis de suport a l'activitat econòmica. En canvi, en d'altres aspectes presenta certs desavantatges respecte a d'altres comarques. És el cas de la disponibilitat de sòl, on el Baix Llobregat, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental presenten una millor situació o en l'àmbit de l'emprenedoria i el dinamisme empresarial, on el Barcelonès presenta una menor presència d'emprenedors/es i una evolució menys favorable que d'altres comarques en l'ocupació i el nombre d'empreses.

De la puntuació obtinguda a l'Índex per les dues comarques que segueixen al Barcelonès en la classificació, es desprèn que aquestes rivalitzen en termes de competitivitat global i que queden a força distància del següent grup. Aquestes comarques són el Vallès Occidental i el Baix Llobregat, amb una puntuació de 47,3 i 46,3 en l'Índex respectivament. Tot i obtenir una puntuació global similar, presenten característiques força diferenciades. El Baix Llobregat destaca pels seus avantatges en infraestructures de transport i disponibilitat de sòl, mentre el Vallès Occidental per la capacitat d'innovació i de produir béns i serveis d'alt valor afegit i pel grau de desenvolupament dels serveis de suport (serveis financers, tecnologies de la informació i serveis avançats).

El tercer grup de comarques amb més avantatges competitius el formen el Gironès, el Tarragonès i el Vallès Oriental. Cal destacar l'evolució descendent registrada per les dues comarques del Gironès i Tarragonès, que en l'anterior edició es trobaven a força distància del Vallès Oriental, que formava part del quart grup amb el Segrià. En aquest grup destaca la segona posició que presenta el Gironès en el capítol de la qualificació dels recursos humans i serveis educatius i en el grau de desenvolupament dels serveis de suport.

Puntuació obtinguda en l'Índex ADEG 2011



Les comarques són puntuades de 0 a 100.

El quart grup queda format per un grup nombrós de comarques que obtenen una competitivitat global similar. Són les comarques del Segrià, Maresme, Alt Camp, Baix Camp i Pla de l'Estany. En aquest grup també es podrien incloure les comarques del Garraf i l'Alt Penedès amb una puntuació lleugerament inferior però força similar.

³ Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'Índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 a l'Índex.

Terra Alta, Priorat i
Pallars Sobirà
tanquen el rànquing

Pel que fa referència a la part inferior del rànquing, les comarques amb menors avantatges competitius en relació al model plantejat són, una vegada més, la Terra Alta i el Priorat. En aquesta edició obté la pitjor puntuació el Pallars Sobirà. En canvi, s'allunya d'aquest grup l'Alta Ribagorça, que des del 2008 ocupava la 40a posició i que en l'edició 2011 passa a la 37a.

| Índex ADEG 2003-2011 | | | | | | | | | | | | | |
|----------------------|----------|------|------|------|------|------|------|------|------|---------|-------|------|------|
| | Rànquing | | | | | | | | | | índex | | |
| | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | Var. | 2009 | 2010 | 2011 |
| | | | | | | | [1] | | | 2011-10 | [1] | | |
| Ba rcelon ès | 2 | 3 | 2 | 1 | 6 | 2 | 1 | 1 | 1 | - | 66,5 | 66,9 | 65,2 |
| Va llès O cciden tal | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 3 | 3 | 2 | 1 | 47,6 | 48,2 | 47,3 |
| Ba ix Llo bre gat | 5 | 6 | 4 | 5 | 4 | 4 | 2 | 2 | 3 | -1 | 47,6 | 48,2 | 46,3 |
| Gironès | 4 | 4 | 6 | 3 | 3 | 5 | 4 | 5 | 4 | 1 | 44,9 | 45,1 | 43,2 |
| Tarra gonès | 3 | 2 | 3 | 4 | 2 | 3 | 5 | 4 | 5 | -1 | 44,2 | 45,5 | 42,6 |
| Va llès O rient al | 7 | 7 | 7 | 8 | 7 | 7 | 7 | 7 | 6 | 1 | 40,3 | 41,3 | 41,5 |
| Se grià | 6 | 5 | 5 | 6 | 5 | 6 | 6 | 6 | 7 | -1 | 41,2 | 41,5 | 38,4 |
| Ma resme | 11 | 12 | 10 | 11 | 12 | 12 | 10 | 9 | 8 | 1 | 37,2 | 39,1 | 38,1 |
| Alt Ca mp | 15 | 13 | 13 | 12 | 11 | 13 | 8 | 11 | 9 | 2 | 37,8 | 38,2 | 37,4 |
| Ba ix Camp | 9 | 8 | 8 | 7 | 8 | 8 | 11 | 10 | 10 | - | 36,6 | 38,9 | 36,6 |
| Pla de l'Estany | 19 | 20 | 18 | 17 | 19 | 18 | 9 | 8 | 11 | -3 | 37,2 | 39,5 | 36,6 |
| Garra f | 17 | 16 | 17 | 19 | 18 | 16 | 14 | 12 | 12 | - | 35,5 | 37,0 | 35,9 |
| Alt Pe nedès | 12 | 10 | 11 | 10 | 10 | 10 | 13 | 14 | 13 | 1 | 35,8 | 36,1 | 35,8 |
| Osona | 10 | 11 | 12 | 13 | 13 | 11 | 12 | 13 | 14 | -1 | 36,3 | 36,4 | 34,2 |
| Se lva | 16 | 17 | 16 | 16 | 15 | 22 | 16 | 16 | 15 | 1 | 32,9 | 33,4 | 33,5 |
| Ba ges | 8 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 15 | 15 | 16 | -1 | 33,2 | 34,2 | 33,2 |
| Alt Em pordà | 13 | 14 | 14 | 15 | 14 | 15 | 18 | 17 | 17 | - | 31,7 | 32,7 | 32,6 |
| So lsonès | 25 | 26 | 24 | 27 | 27 | 28 | 26 | 25 | 18 | 7 | 27,6 | 29,1 | 32,3 |
| An oia | 14 | 15 | 15 | 14 | 16 | 17 | 20 | 19 | 19 | - | 31,3 | 31,7 | 30,8 |
| Garro txa | 18 | 19 | 20 | 20 | 23 | 19 | 17 | 18 | 20 | -2 | 32,0 | 32,5 | 30,6 |
| Urgell | 21 | 18 | 19 | 18 | 17 | 14 | 19 | 22 | 21 | 1 | 31,6 | 31,4 | 30,5 |
| Con ca de Barberà | 33 | 32 | 32 | 32 | 31 | 29 | 23 | 23 | 22 | 1 | 29,6 | 30,4 | 29,7 |
| Ba ix Pe nedès | 23 | 22 | 22 | 22 | 24 | 23 | 21 | 21 | 23 | -2 | 31,2 | 31,4 | 29,6 |
| Ripollès | 24 | 25 | 26 | 28 | 29 | 30 | 22 | 20 | 24 | -4 | 29,9 | 31,6 | 29,4 |
| Ba ix Ebre | 22 | 21 | 23 | 23 | 20 | 25 | 27 | 24 | 25 | -1 | 27,4 | 29,3 | 28,5 |
| Se garra | 32 | 27 | 28 | 26 | 25 | 24 | 24 | 26 | 26 | - | 28,3 | 28,7 | 26,8 |
| Ba ix Em pordà | 20 | 23 | 21 | 21 | 22 | 21 | 32 | 29 | 27 | 2 | 25,2 | 26,7 | 26,8 |
| Pla d'Urgell | 28 | 24 | 27 | 24 | 21 | 20 | 25 | 30 | 28 | 2 | 28,2 | 26,5 | 26,3 |
| Ber guedà | 27 | 33 | 30 | 30 | 32 | 32 | 30 | 27 | 29 | -2 | 25,9 | 26,9 | 25,9 |
| Cer da nya | 26 | 28 | 25 | 25 | 26 | 27 | 35 | 31 | 30 | 1 | 23,8 | 25,7 | 25,7 |
| No guera | 31 | 29 | 29 | 29 | 30 | 26 | 31 | 34 | 31 | 3 | 25,5 | 24,8 | 25,3 |
| Pa llars Jussà | 37 | 37 | 38 | 35 | 34 | 36 | 28 | 28 | 32 | -4 | 27,1 | 26,9 | 25,2 |
| Ribera d'Ebre | 36 | 39 | 37 | 36 | 36 | 37 | 29 | 33 | 33 | - | 26,1 | 24,8 | 24,6 |
| Mon tsia | 30 | 30 | 31 | 31 | 28 | 31 | 34 | 36 | 34 | 2 | 23,8 | 23,7 | 24,4 |
| Alt Urgell | 29 | 31 | 33 | 33 | 33 | 33 | 33 | 32 | 35 | -3 | 25,2 | 25,6 | 24,3 |
| Garrig ues | 35 | 35 | 35 | 37 | 37 | 34 | 39 | 38 | 36 | 2 | 21,0 | 21,0 | 21,5 |
| Alta Ribago rça | 39 | 38 | 39 | 39 | 38 | 40 | 40 | 40 | 37 | 3 | 20,2 | 19,3 | 21,3 |
| Va l d'Aran | 34 | 34 | 34 | 34 | 35 | 35 | 37 | 35 | 38 | -3 | 23,0 | 24,2 | 20,1 |
| Terra Alta | 41 | 41 | 40 | 40 | 40 | 39 | 41 | 41 | 39 | 2 | 17,9 | 17,9 | 18,8 |
| Priorat | 40 | 40 | 41 | 41 | 41 | 41 | 38 | 39 | 40 | -1 | 21,2 | 20,6 | 18,6 |
| Pa llars Sobirà | 38 | 36 | 36 | 38 | 39 | 38 | 36 | 37 | 41 | -4 | 23,3 | 22,4 | 18,4 |

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió

El model de competitivitat territorial català és un model concèntric en el que el Barcelonès i la seva àrea metropolitana presenten les principals avantatges

En un segon terme, les capitals de província exerceixen un rol rellevant en aquest model

Al voltant d'aquests grans pols, les comarques veïnes obtenen avantatges importants vers les que estan més allunyades d'aquests centres

Les comarques menys competitives en una economia globalitzada i basada en la creació d'alt valor afegit, són les que estan menys densament poblades i desconnectades de les principals vies de transport

El mapa de competitivitat comarcal dibuixa un eix principal de competitivitat que va des del Baix Camp al Maresme

I un eix secundari entre l'àrea metropolitana de Barcelona, Tarragona-Reus i Lleida

Un any més, la representació gràfica de les puntuacions obtingudes en l'índex permet visualitzar el mapa de la competitivitat a Catalunya, diferenciant aquells territoris amb majors i menors avantatges en relació al model de competitivitat plantejat. El resultat és un mapa on les comarques que són capitals provincials i les de l'àrea metropolitana de Barcelona registren unes millors condicions de cara a competir en un context d'una economia internacionalitzada i especialitzada en serveis i béns d'alt valor afegit. Els motius són força evidents; aquestes comarques, densament poblades, concentren sovint la majoria de recursos educatius i formatius que condueixen a una major qualificació de la població, i també són les que concentren la majoria d'infraestructures de transport i estan ben comunicades i registren un desenvolupament més important de tots aquells serveis que són necessaris per desenvolupar el model econòmic plantejat (serveis de transport, serveis financers, serveis tecnològics, serveis d'R+D i altres serveis avançats).

Aquesta és la situació que presenta el primer i segon grup representats en el mapa amb puntuacions superiors als 40 punts en l'índex. El primer està només format pel Barcelonès (amb una puntuació de 65,2). És amb molta diferència la comarca de Catalunya més competitiva, ja que se situa capdavantera en la majoria de condicions de competitivitat analitzades. És per això que obté una puntuació tan elevada. El segon grup està format per aquelles comarques integrades en la dinàmica metropolitana de Barcelona i que compten, a més, amb un component industrial força important (Baix Llobregat, Vallès Occidental i Vallès Oriental) en què els avantatges són la proximitat al mercat, la disponibilitat de sòl, les bones infraestructures de transport i telecomunicacions i la presència de sectors d'alt valor afegit. En un mateix nivell de competitivitat també hi ha les comarques que compten amb capitals de província (Gironès, Tarragonès) i que, tot i que amb menor mesura, també suposen l'expressió de l'avanç del fet metropolità a Catalunya. Els factors més rellevants de la seva competitivitat són els mateixos que el Barcelonès, però amb menor mesura, sobretot pel que fa als nivells de qualificació.

El tercer grup està format per les comarques veïnes del grup anterior a les quals també arriben les dinàmiques de les diferents àrees metropolitanes, tot i que amb una intensitat menor. Formen, per tant, una segona corona al voltant d'aquestes àrees: l'Alt Penedès, el Garraf i el Maresme al voltant del Barcelonès, l'Alt i el Baix Camp al voltant del Tarragonès i el Pla de l'Estany de forma annexa al Gironès. Forma part d'aquest grup la comarca del Segrià que en aquesta edició de l'índex queda exclosa del segon grup. Cap d'aquestes comarques comparteixen trets comuns i els avantatges competitius són diferents en cada cas.

El quart grup està format per les comarques de la Catalunya Central (Anoia, Bages, Osona i Solsonès), tres comarques gironines (la Selva, Garrotxa i l'Alt Empordà) i una comarca lleidatana (l'Urgell). Són comarques influenciades també pels avantatges metropolitans però amb menor mesura que les anteriors.

El cinquè grup el formen 11 comarques. Totes elles estan força allunyades dels principals centres econòmics. En l'àmbit d'influència de Barcelona hi hauria el Berguedà. A la província de Girona hi trobem el Ripollès i la Cerdanya. I a l'àrea d'influència de Lleida hi ha la Segarra, el Pla d'Urgell, la Noguera i el Pallars Jussà. Finalment, les comarques del Baix Penedès, la Conca de Barberà i el Baix Ebre conformen l'àrea d'influència del Tarragonès. Totes aquestes comarques, tot i que estan a relativa distància d'aquests centres, presenten una bona connexió per carretera (algunes es troben en els eixos principals de comunicació: AP-7, AP-2, l'autovia Barcelona-Lleida, C-16 i C-17).

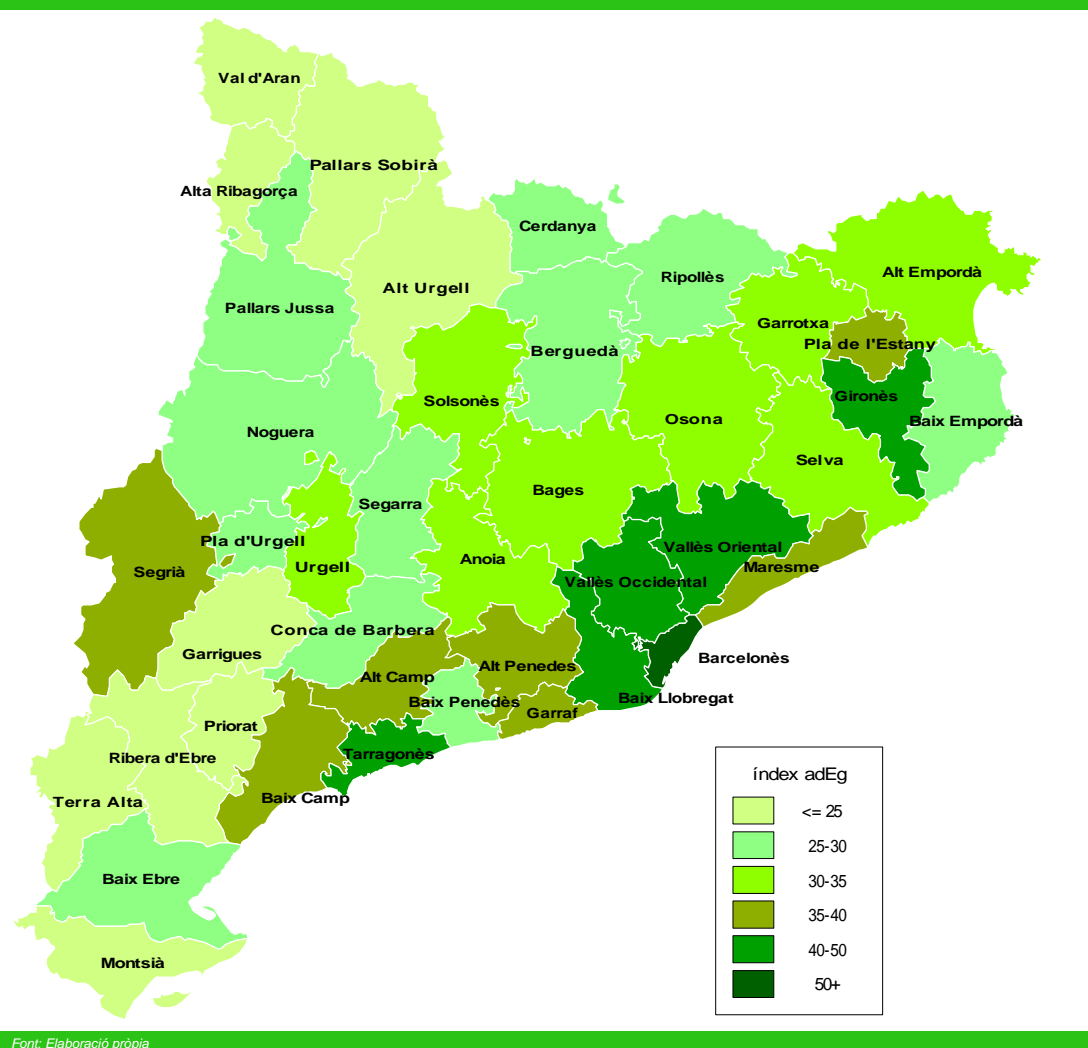
Finalment, el darrer grup, és el format per les comarques més allunyades dels pols econòmics. Són les comarques del Pirineu lleidatà (Val d'Aran, Alta Ribagorça, Pallars Sobirà i Alt Urgell) i les tres comarques de les Terres de l'Ebre (Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre). A aquest grup s'hi ha d'afegir dues comarques d'interior, poc poblades i amb una orografia i comunicacions més complicades, com són el Priorat i les Garrigues. El tret característic d'aquest grup de comarques és que presenten un volum de mercat molt minso, desavantatges importants en l'accés als mercats i, finalment, desavantatges en les infraestructures de transport i comunicacions.

El mapa de la competitivitat comarcal, per tant, permet dibuixar un macro àmbit amb un nivell de competitivitat elevat (amb puntuacions en l'índex superiors als 35 punts) que va des del Baix Camp fins al Maresme i que s'estén fins al Gironès i Pla de l'Estany. Aquest àmbit coincideix amb les zones més densament poblades del litoral català i per on passen les principals vies de comunicació i es concentren les principals infraestructures de transport i comunicació de Catalunya (ferroviàries, autopistes, ports i aeroports). Tanmateix, en el mapa apareix el Segrià com a punt desconnectat d'aquest eix mediterrani i s'estableix com a alternativa a l'eix litoral.

Territorialment es pot constatar com els avantatges competitius es van estenent concèntricament al voltant d'aquest pols d'activitat econòmica i abasta a les comarques més properes com són la Catalunya Central. També es constata com es va consolidant un nou eix a camí entre el Barcelonès, el Tarragonès i el Segrià, on apareix la comarca de l'Urgell com a exponent d'aquesta realitat.

Val a dir que, en aquest sentit, l'àmbit Penedès-Garraf es troba en una localització estratègica, al bell mig d'aquests dos eixos de competitivitat, i com a ròtula entre les àrees metropolitanes de Barcelona i de Tarragona-Reus.

Mapa comarcal Índex ADEG 2011



Posició ocupada en cadascun dels factors (cont.)

| rànking | INNOVACIÓ, DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC | | ACCÉS ALS MERCATS DE CLIENTS I PROVEÏDORS, ACCÉS A LA INFORMACIÓ | | VOLUM DE MERCAT I D'ACTIVITAT | | ESPERIT EMPRENEDOR I DINAMISME EMPRESARIAL | | DISPONIBILITAT DE POLS DE DESENVOLUPAMENT I INFRAESTRUCTURES | | Grup |
|---------|---------------------------------------|------|--|------|-------------------------------|------|--|------|--|------|------|
| | | | | | | | | | | | |
| 1 | Barcelonès | 66,5 | Barcelonès | 94,9 | Barcelonès | 66,5 | Alta Ribagorça | 58,5 | Barcelonès | 95,2 | Alt |
| 2 | Vallès Occidental | 52,1 | Baix Llobregat | 79,9 | Vallès Occidental | 34,5 | Cerdanya | 55,2 | Gironès | 55,3 | |
| 3 | Solsonès | 52,1 | Tarragonès | 79,0 | Baix Llobregat | 31,5 | Solsonès | 52,1 | Vallès Occidental | 47,4 | |
| 4 | Alt Camp | 51,7 | Vallès Occidental | 77,1 | Pallars Jussà | 27,5 | Noguera | 51,7 | Alt Penedès | 42,6 | |
| 5 | Tarragonès | 49,6 | Baix Camp | 76,0 | Alt Penedès | 25,9 | Ripollès | 50,3 | Segrià | 42,3 | |
| 6 | Alt Penedès | 45,1 | Maresme | 75,4 | Selva | 25,6 | Val d'Aran | 44,7 | Tarragonès | 39,5 | |
| 7 | Vallès Oriental | 44,6 | Vallès Oriental | 74,5 | Maresme | 25,2 | Terra Alta | 43,6 | Baix Llobregat | 24,4 | |
| 8 | Gironès | 44,0 | Gironès | 72,5 | Pla de l'Estany | 24,8 | Garrigues | 43,6 | Baix Camp | 22,0 | |
| 9 | Baix Llobregat | 43,1 | Garraf | 72,2 | Vallès Oriental | 24,5 | Alt Empordà | 43,2 | Pla d'Urgell | 18,1 | |
| 10 | Bages | 41,7 | Selva | 69,9 | Baix Empordà | 23,9 | Pallars Sobirà | 42,3 | Garrotxa | 17,5 | |
| 11 | Conca de Barberà | 40,8 | Alt Penedès | 67,3 | Cerdanya | 23,8 | Garrotxa | 40,7 | Pla de l'Estany | 16,4 | |
| 12 | Baix Penedès | 39,8 | Baix Penedès | 66,6 | Gironès | 23,7 | Pla de l'Estany | 40,5 | Bages | 16,3 | |
| 13 | Pla de l'Estany | 38,9 | Segrià | 65,7 | Alt Empordà | 22,4 | Osona | 39,8 | Osona | 15,7 | |
| 14 | Segrià | 35,1 | Pla de l'Estany | 64,5 | Segrià | 21,3 | Alt Camp | 37,2 | Garraf | 15,5 | |
| 15 | Osona | 32,8 | Bages | 63,8 | Garraf | 21,1 | Segarra | 36,9 | Maresme | 15,0 | |
| 16 | Anoia | 32,1 | Baix Empordà | 63,0 | Baix Ebre | 20,8 | Urgell | 36,7 | Solsonès | 14,4 | |
| 17 | Baix Camp | 32,0 | Alt Empordà | 63,0 | Baix Camp | 20,0 | Alt Penedès | 36,6 | Vallès Oriental | 12,2 | |
| 18 | Urgell | 31,8 | Alt Camp | 62,9 | Alt Penedès | 19,5 | Pla d'Urgell | 36,4 | Anoia | 11,7 | |
| 19 | Selva | 29,8 | Anoia | 62,7 | Terra Alta | 19,0 | Pallars Jussà | 35,8 | Alt Empordà | 11,3 | |
| 20 | Maresme | 29,5 | Urgell | 60,5 | Osona | 17,8 | Ribera d'Ebre | 35,5 | Baix Ebre | 9,7 | |
| 21 | Garrotxa | 29,1 | Osona | 58,7 | Tarragonès | 17,1 | Priorat | 35,1 | Urgell | 9,3 | |
| 22 | Ripollès | 24,6 | Conca de Barberà | 57,0 | Segarra | 17,0 | Selva | 35,1 | Alt Camp | 9,1 | |
| 23 | Montsià | 24,4 | Baix Ebre | 55,6 | Anoia | 16,8 | Maresme | 34,7 | Ribera d'Ebre | 9,0 | |
| 24 | Garraf | 24,3 | Segarra | 55,2 | Montsià | 16,7 | Alt Urgell | 34,7 | Ripollès | 8,1 | |
| 25 | Baix Ebre | 24,3 | Montsià | 54,8 | Bages | 16,6 | Barcelonès | 34,4 | Pallars Sobirà | 8,0 | |
| 26 | Berguedà | 24,2 | Berguedà | 53,7 | Garrotxa | 15,9 | Gironès | 34,2 | Selva | 7,7 | |
| 27 | Alt Urgell | 21,2 | Garrotxa | 53,6 | Noguera | 14,9 | Baix Empordà | 33,0 | Berguedà | 7,6 | |
| 28 | Pla d'Urgell | 20,1 | Pla d'Urgell | 52,3 | Urgell | 14,5 | Segrià | 32,0 | Baix Empordà | 7,0 | |
| 29 | Alt Empordà | 20,0 | Ripollès | 50,4 | Solsonès | 13,6 | Conca de Barberà | 30,6 | Segarra | 6,8 | |
| 30 | Baix Empordà | 19,7 | Solsonès | 46,7 | Alta Ribagorça | 13,3 | Vallès Oriental | 29,3 | Val d'Aran | 6,5 | |
| 31 | Ribera d'Ebre | 18,9 | Garrigues | 46,6 | Alt Camp | 11,3 | Tarragonès | 27,8 | Cerdanya | 6,4 | |
| 32 | Cerdanya | 16,9 | Noguera | 46,5 | Alt Urgell | 11,0 | Baix Llobregat | 27,5 | Garrigues | 5,9 | |
| 33 | Pallars Jussà | 16,8 | Priorat | 45,8 | Pla d'Urgell | 10,6 | Bages | 27,0 | Alt Urgell | 5,2 | |
| 34 | Noguera | 15,8 | Ribera d'Ebre | 43,0 | Garrigues | 10,2 | Berguedà | 25,2 | Montsià | 4,8 | |
| 35 | Val d'Aran | 11,8 | Cerdanya | 37,5 | Val d'Aran | 10,2 | Vallès Occidental | 24,3 | Noguera | 4,8 | |
| 36 | Pallars Sobirà | 11,6 | Alt Urgell | 34,4 | Priorat | 9,5 | Baix Ebre | 24,1 | Alta Ribagorça | 4,3 | |
| 37 | Alta Ribagorça | 10,6 | Pallars Jussà | 32,9 | Ribera d'Ebre | 9,5 | Anoia | 23,6 | Pallars Jussà | 4,0 | |
| 38 | Garrigues | 10,1 | Terra Alta | 29,4 | Ripollès | 8,9 | Garraf | 21,7 | Conca de Barberà | 4,0 | |
| 39 | Priorat | 7,0 | Val d'Aran | 19,5 | Berguedà | 8,4 | Baix Camp | 21,5 | Priorat | 3,4 | |
| 40 | Terra Alta | 6,7 | Alta Ribagorça | 18,8 | Conca de Barberà | 8,0 | Montsià | 17,9 | Baix Penedès | 2,9 | |
| 41 | Segarra | 5,3 | Pallars Sobirà | 14,8 | Pallars Sobirà | 4,8 | Baix Penedès | 12,8 | Terra Alta | 1,9 | |

L'Alt Penedès

L'Alt Penedès recupera la 13a posició en el rànquing comarcal. Avança, per tant, una posició respecte al 2010 i recupera la posició que ja ocupava el 2009. En el context territorial en el que s'emmarca la comarca se situa just darrera del Garraf (12a) amb una puntuació similar en l'Índex, amb el que les distàncies entre les dues comarques enguany s'han reduït força. Respecte al Baix Penedès, les distàncies en la competitivitat global són molt més grans, ja que ocupa la posició 23 en el rànquing.

L'anàlisi per factors, tal i com mostra la taula i gràfica a continuació, indica que els punts forts que ofereix l'Alt Penedès en les seves condicions de competitivitat són en relació a dos factors clau: la disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (4a posició) i la innovació i desenvolupament tecnològic (6a posició). Més concretament, i en relació al primer factor, la comarca presenta clars avantatges competitiu en relació al desenvolupament de serveis financers (2a comarca amb un major grau de desenvolupament del sector financer) i de serveis de tecnologies de la informació (la 10a). Pel que fa a la innovació i el desenvolupament tecnològic, els seus avantatges són en relació a la seva diversificació productiva. És la segona comarca de Catalunya amb una economia més diversificada. En aquest context, la innovació es produiria com a resultat de les sinergies que s'estableixen entre les diferents activitats econòmiques presents al territori. Cal també posar de relleu que és de les comarques catalanes amb un major nivell de desenvolupament

L'Alt Penedès és una de les comarques catalanes que presenta millors condicions per a competir en el context d'una economia globalitzada i especialitzada en productes i serveis d'alt valor afegit

L'economia alt penedesenca presenta avantatges competitiu en els factors que són clau pel desenvolupament d'un model econòmic basat en la nova economia

També presenta una bona situació en relació als factors distributius: accés als mercats i infraestructures de transport i comunicacions

Tanmateix, per tal de reforçar un model de desenvolupament centrat en aquests dos elements, cal que es produeixin avenços en dos grans àmbits: la qualificació de la població resident i el desenvolupament de serveis d'R+D

Altres àmbits on presenta certs desavantatges és en l'àmbit de l'emprenedoria i la disponibilitat de sòl per a la localització d'activitat industrial

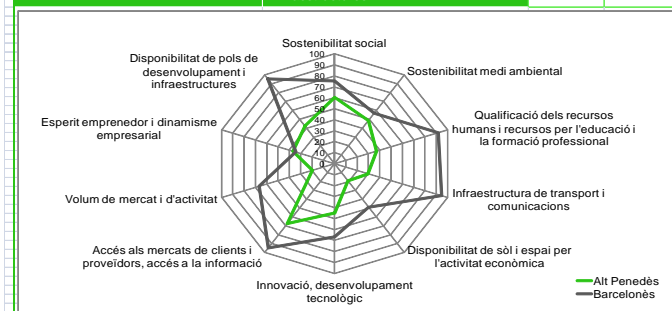
Lluny d'avançar en els àmbits relacionats amb la qualificació de la mà d'obra i de l'R+D, l'Alt Penedès perd posicions respecte al 2010

d'activitats d'alt valor afegit, ja que és la 6a comarca on hi ha més presència d'activitat industrial de mitjana-alta tecnologia i també ocupa la 6a posició pel que fa a l'activitat de serveis intensius en coneixement (sobretot per l'important desenvolupament del sector financer i de les assegurances).

Així, la combinació d'aquests factors – disponibilitat de finançament, serveis tecnològics, diversificació econòmica i activitat d'alt valor afegit – situen a l'Alt Penedès en una situació de clara avantatge per tal d'impulsar un model econòmic basat en la nova economia. L'èxit d'aquest model ja latent s'evidencia en analitzar els indicadors d'emprenedoria i de dinamisme empresarial, que situen la comarca en les posicions líders pel que fa a la creació d'ocupació (4a) i de creació de teixit empresarial (9a). Tanmateix, si es vol reforçar aquest model, s'hauran de portar a terme millores en aspectes que són clau, com la qualificació dels recursos humans i el desenvolupament de l'R+D. En aquests dos àmbits, la comarca presenta déficits importants. En l'àmbit de l'educació el avenços s'haurien de produir tant pel que fa al seguiment dels estudis postobligatoris i l'assoliment d'estudis universitaris per part de la població.

La comarca presenta dos punts forts més –tot i que en menor mesura que els anteriorment citats –i que són els relacionats amb l'accés als mercats i les infraestructures de transport i de comunicacions. Els elements clau són, en primer lloc, el fet que per la comarca passa un dels eixos viaris principals del transport de mercaderies cap al mercat europeu, l'AP2. En segon lloc, la seva posició geoestratègica, que situa la comarca com la sisena més ben posicionada de cara a distribuir mercaderies al mercat intern català. En aquest capítol, també destaca, d'una banda, la bona connexió a la xarxa ferroviària de bona part de la població que hi resideix i l'oferta de transport col·lectiu, que permet la mobilitat de la mà d'obra, i, de l'altra, les inversions en infraestructures de transport realitzades en els darrers anys.

| Alt Penedès | | | |
|---|--|---------|-----------|
| Dimensions | Subdimensions | Posició | Puntuació |
| SOSTENIBILITAT DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT | Sostenibilitat social | 13 | 60,5 |
| | Sostenibilitat medi ambiental | 35 | 48,6 |
| CONDICIONS DE COMPETITIVITAT | Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | 27 | 37,3 |
| | Infraestructura de transport i comunicacions | 13 | 29,7 |
| | Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | 17 | 19,1 |
| | Innovació, desenvolupament tecnològic | 6 | 45,1 |
| | Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | 11 | 67,3 |
| | Volum de mercat i d'activitat | 18 | 19,5 |
| | Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | 17 | 36,6 |
| | Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | 4 | 42,6 |



Pel que fa als punts febles de la competitivitat comarcal, el més rellevant és el ja comentat en relació a la qualificació dels recursos humans. Tot i que el desenvolupament de serveis educatius i de formació ocupa una posició avançada (10a), hi ha una manca d'incidència dels estudis relacionats amb l'educació postobligatòria i els estudis universitaris. Un altre dels condicionants de la competitivitat té a veure amb el volum de mercat i d'activitat. L'Alt Penedès és una comarca intermèdia en termes poblacionals i econòmics (ocupa la 17a posició en termes de quota de mercat i la 18a en volum d'empreses). Tot i així, cal assenyalar el fet positiu que és la 7a comarca de Catalunya on més s'incrementa la població el darrer any. Un altre condicionant és el de l'esperit emprenedor. Tot i que presenta un dels millors comportaments comarcals de l'ocupació i del teixit empresarial (menys negatiu), segurament per la diversificació econòmica existent i la presència de sectors d'alt valor afegit, hi ha un baix índex d'emprenedoria (la 28 en número d'empreses per habitant i la 30 en treballadors autònoms per habitant). Finalment, l'altra factor que condiona la seva posició competitiva és la baixa disponibilitat de sòl per l'activitat econòmica. L'anàlisi detallat dels indicadors que configuren l'índex mostren que tot i que el sòl susceptible de ser urbanitzable és elevat, en termes comparatius el sòl urbanitzable actual és menor que en d'altres comarques, fet que es tradueix segurament en un augment del preu del sòl, que pot representar un desavantatge vers la localització d'activitat industrial. En canvi, l'oferta existent per la localització d'activitat terciària es situaria en una posició més avantatjosa.

Pel que fa a l'evolució dels factors i indicadors relacionats amb les condicions de competitivitat de la comarca cal assenyalar que es produeixen avenços importants respecte al 2010, alguns dels quals s'expliquen per qüestions metodològiques i d'altres són en relació a variables més influenciades per la dinàmica i la conjuntura actual. En el primer grup, s'observa una millora important en l'indicador que recull el percentatge de població amb estudis universitaris. Això és degut a què en aquesta

En canvi, és de les comarques amb un comportament més positiu de l'ocupació i del teixit empresarial

En termes socials el model econòmic alt penedesenc proporciona més oportunitats laborals i millors condicions de treball que d'altres comarques catalanes, tot i que s'observen certs desajustos en el mercat laboral

El punt més feble del seu model de desenvolupament actual és en els aspectes mediambientals, sobretot pel que fa a l'impacte i la valorització dels residus fruit de l'activitat industrial

El Baix Penedès recula dues posicions i se situa en una posició intermèdia-baixa del rànquing comarcal de competitivitat

El principal atractiu de la comarca és el seu mercat intern, que està en constant expansió arran de l'increment poblacional registrat els darrers anys

Presenta també avantatges distributives importants: un bon accés als mercats (tant català, espanyol com europeu) i unes bones infraestructures i serveis de transport públic

edició de l'índex s'ha substituït la font per una de més actualitzada⁴ i, probablement, recull els avenços que s'han produït darrerament en aquest àmbit (passa a ocupar la posició 18a quan ocupava la 28a). També hi ha una millora en l'indicador que valora la proximitat als pols de distribució de serveis i mercaderies (ports, aeroports, estacions AVE) en el que s'ha canviat la unitat de mesura, que passa a ser distància en temps del recorregut en lloc de distància en kms. Així, la bona connexió de la comarca als principals eixos viaris n'afavoreix la seva posició competitiva (obté una millora de 10 posicions respecte a un grup important de comarques que es trobaven a una distància similar d'aquests pols, però amb vies de comunicació més lentes). D'altres àmbits on hi ha avenços importants són aquells que tenen a veure amb l'evolució recent de la població i del teixit empresarial. Així, l'Alt Penedès amb un increment de la població resident de l'1,0%, esdevé la 7a comarca amb una dinàmica més expansiva. També s'enregistra un comportament més positiu del teixit empresarial, ja que els ritmes de destrucció de centres de cotització és molt menor que a la majoria de comarques catalanes (la 9a on menys decreix). El mateix passa amb l'ocupació, que amb una caiguda del 0,4% és de les menys importants del panorama comarcal català. Pel que fa als retrocessos, els més rellevants tenen relació amb alguns dels punts febles ja esmentats. D'una banda, tot i produir-se un augment en la taxa d'escolarització als 17 anys respecte al 2010, aquest increment és menor que el registrat per d'altres comarques catalanes i, de l'altra, s'observa una disminució de la ràtio de llocs de treball en R+D per habitant, un indicador que és clau en el model de desenvolupament plantejat.

Per acabar, els indicadors socials i mediambientals que formen part de l'índex, situen a l'Alt Penedès en una bona posició en termes globals i comparatius respecte a la sostenibilitat social del model de desenvolupament. Els punts forts d'aquest model se centren en el fet que la comarca té una capacitat comparativament elevada de crear oportunitats laborals i d'oferir bones condicions contractuals als treballadors (és la comarca de Catalunya amb la taxa de temporalitat més baixa). Tot i així, en aquest context positiu de l'ocupació, l'elevada incidència de l'atur posaria de manifest l'existència de certs desajustos entre l'oferta i la demanda de llocs de treball, ja sigui perquè la participació en el mercat laboral supera les oportunitats generades o bé per desajustos territorials en la demanda de qualificacions.

Des del punt de vista mediambiental els reptes són encara majors. La comarca en aquest àmbit presenta indicadors força negatius en termes comparatius, i tot i els avenços produïts, continua perdent posicions respecte al conjunt de comarques catalanes. Així, els indicadors mostren com l'Alt Penedès és de les comarques de Catalunya on es registra un menor índex de valorització dels residus industrials (la 39a), on els serveis mediambientals estan menys desenvolupats (la 36a) i on l'impacte de l'activitat industrial per km² és més elevada (35a). Pel que fa a la resta d'elements analitzats, el consum d'aigua i la generació i tractament de residus municipals, la situació de la comarca és menys negativa, tot i que també representa un dels àmbits en què s'han de produir millores per tal de garantir la sostenibilitat futura del model de desenvolupament actual.

Baix Penedès

El Baix Penedès se situa en una posició intermèdia-baixa del rànquing de competitivitat comarcal (la 23a) i respecte a l'edició del 2010 retrocedeix dues posicions. Obté una puntuació similar a les comarques de l'Urgell, Conca de Barberà i Ripollès (al voltant dels 30 punts) i sis punts per sota de la puntuació obtinguda per l'Alt Penedès i el Garraf.

Tot i que és una comarca amb un volum de mercat i activitat que ocupa una posició intermèdia dins el context comarcal català (en termes de quota de mercat ocupa la 18a posició i la 19a pel que fa al volum d'empreses), és una de les comarques que està experimentant un creixement més important en termes poblacionals (fins i tot en el moment actual d'estancament del creixement és la 3a que més creix). L'augment poblacional es trasllada també a una major incidència de l'activitat constructora, que tot i que ha disminuït significativament, es manté entre les més elevades de Catalunya. D'aquí que sigui l'atractiu del seu mercat intern el factor on la comarca presenta millors condicions en els seus factors de competitivitat. És a dir, l'evolució positiva del seu mercat intern esdevé un dels principals elements d'atracció per a determinades activitats empresarials.

El segon element sobre el que pivota la competitivitat del Baix Penedès és compartit amb la resta de comarques del Penedès-Garraf i és l'accés als mercats. El punt fort és la connexió directa a les principals vies de transport per carretera que connecten la comarca, d'una banda, amb el mercat espanyol i europeu (l'AP-7), i amb el mercat barceloní a través de la C-32, de l'altra. També és un punt fort la proximitat al port de Tarragona i a l'estació de l'AVE del Camp de Tarragona. En aquest àmbit la comarca presenta més avantatges que el Garraf o l'Alt Penedès. L'equidistància a dos dels

⁴ En edicions anteriors de l'índex es va utilitzar l'Enquesta Demogràfica referent al 2007 i en aquesta edició s'utilitza el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura amb referència al període 2009-2011.

La disponibilitat de sòl és el tercer major actiu del Baix Penedès

En canvi, la comarca presenta importants dèficits en totes aquelles condicions necessàries per la generació d'activitat d'alt valor afegit: la qualificació dels recursos humans, els serveis de suport i l'emprenedoria

Un tret característic del model de desenvolupament del Baix Penedès és que hi ha una major presència d'activitat residencial en relació a la productiva, fet que comporta escasses oportunitats laborals i elevada incidència de l'atur

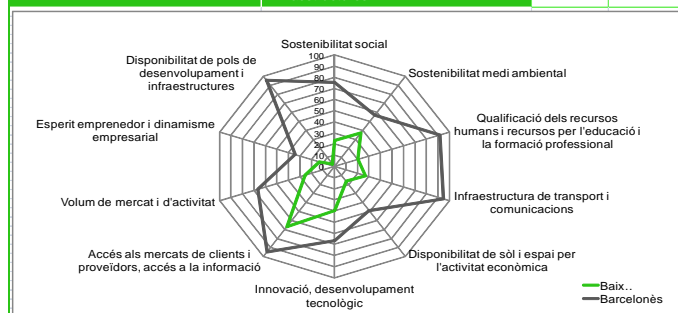
El desenvolupament residencial i industrial dels darrers anys no ha anat acompanyat de mesures per reduir el seu impacte al territori

grans mercats catalans, el barceloní i el tarragoní, és un altre element clau que proporciona avantatges locacionals respecte la distribució de productes i serveis al mercat català (és la 9a comarca més competitiva). En clau de mercat intern, el fet que la població presenti una elevada densitat i concentració esdevé també una condició favorable per l'atracció d'activitat econòmica.

El tercer element de competitivitat del Baix Penedès també es troba en el capítol de les avantatges distributives. Més concretament, pel que fa a les infraestructures de transport i comunicacions. En aquest àmbit cal assenyalar l'elevada proporció de població que té accés a la xarxa ferroviària (el 78,7%, la 6a comarca amb major cobertura) i l'important desenvolupament de la xarxa d'autobusos. Aquesta bona situació de la mobilitat mitjançant transport públic explicaria, en part, l'increment de població experimentat els darrers anys. En aquest capítol també cal fer esment de les inversions públiques en infraestructures de transport realitzades en els darrers anys, que ocupen una posició destacada dins el context comarcal (la 12a). Per contra, en termes comparatius i en relació a la posició geoestratègica que ocupa a la comarca es registra un subdesenvolupament dels serveis de transport de mercaderies.

En aquestes avantatges distributives s'ha d'afegir les bones condicions que ofereix el Baix Penedès pel que fa a la disponibilitat de sòl, que confereix un important actiu per a la localització d'activitat econòmica, així com també pel desenvolupament de l'activitat constructora. Tanmateix, els indicadors mostren que en l'actualitat hi ha sòl urbanitzable disponible (és la 13a comarca amb més oferta), però que és un territori que presenta en termes comparatius fortes limitacions futures de desenvolupament en aquest àmbit. També és restrictiva l'oferta existent en l'àmbit del terciari, on d'altres comarques se situen més ben posicionades per atraure aquest tipus d'activitat. En canvi, per a les activitats relacionades amb la distribució de mercaderies i la indústria, és una de les comarques amb més avantatges.

| Baix Penedès | | | |
|---|--|---------|-----------|
| Dimensions | Subdimensions | Posició | Puntuació |
| SOSTENIBILITAT DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT | Sostenibilitat social | 41 | 23,5 |
| | Sostenibilitat medi ambiental | 40 | 36,9 |
| CONDICIONS DE COMPETITIVITAT | Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | 38 | 20,6 |
| | Infraestructura de transport i comunicacions | 15 | 26,9 |
| | Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | 19 | 16,5 |
| | Innovació, desenvolupament tecnològic | 12 | 39,8 |
| | Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | 12 | 66,6 |
| | Volum de mercat i d'activitat | 5 | 25,9 |
| | Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | 41 | 12,8 |
| | Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | 40 | 2,9 |



Pel que fa a la resta de factors de competitivitat analitzats, que incideixen en la capacitat de generació de valor, el Baix Penedès presenta una situació força negativa. De fet, és en les condicions necessàries per produir productes i serveis d'alt valor afegit - la qualificació dels recursos humans, els serveis educatius, l'emprenedoria i els serveis de suport - on la comarca obté pitjors registres.

Pel que fa a la qualificació dels recursos humans és la comarca de Catalunya amb un percentatge més baix de titulats universitaris i una de les comarques on la taxa d'escolarització als 17 anys és més baixa (la 37a). També registra un dèficit important de serveis educatius i formatius.

En el capítol de la innovació i el desenvolupament tecnològic el Baix Penedès presenta una situació força positiva, però aquest fet s'explica per la presència a la comarca del centre IDIADA (Institut de Recerca Aplicada de l'Automòbil) que ocupa a un gran nombre de treballadors. Tot i que els efectes de la localització d'aquest establiment a la comarca són prou evidents pel que fa a la puntuació global en aquest factor, la resta d'indicadors recollits situen a la comarca en una posició intermèdia-baixa pel que fa a la producció de serveis i productes intensius en coneixement i tecnologia.

Presenta també índexs molt baixos d'emprenedoria i l'evolució del teixit empresarial i de l'ocupació és de les més negatives del panorama comarcal. Aquesta situació indica, per tant, que és necessària una reformulació del model econòmic i la necessitat apostar per un model que generi activitat econòmica i ocupació, en base a la diversificació econòmica i l'aposta per sectors menys sensibles al cicle econòmic.

Finalment, pel que fa als serveis de suport, la comarca presenta en termes comparatius un subdesenvolupament important de serveis avançats, que són necessaris per la producció de bens i

serveis d'alt valor afegit. El desenvolupament d'altres serveis, com els financers i els de tecnologies de la informació, se situa també en un nivell comparativament baix.

Els indicadors socials analitzats mostren una clara situació de desequilibri entre l'activitat residencial i la productiva, amb una major presència de la primera i dèficit d'activitat econòmica, que comporta escasses oportunitats laborals i elevada incidència de l'atur. De fet, el Baix Penedès és la comarca amb la ràtio llocs de treball/població més baixa de Catalunya i on la incidència de l'atur és més elevada com a conseqüència d'aquest desajust.

En el capítol medi ambiental la situació no és gaire millor, l'impacte de l'activitat residencial i industrial en el territori és dels més elevats del context comarcal català. Els indicadors de generació de residus i consum d'aigua són elevats i cal avançar en aspectes com la recollida selectiva de residus municipals i en el desenvolupament de serveis medi ambientals.

Tenint en consideració tots aquestes elements, el Baix Penedès presenta unes condicions força competitives per a les activitats industrials i logístiques que precisen de sòl a baix cost, intensives en mà d'obra, amb pocs requeriments de qualificació i bones connexions a les xarxes viàries i de transport internacional de mercaderies. L'atracció d'aquest tipus d'activitats, sobretot la industrial, esdevé clau pel futur immediat de la comarca si es volen corregir els desequilibris existents entre activitat econòmica i activitat residencial.

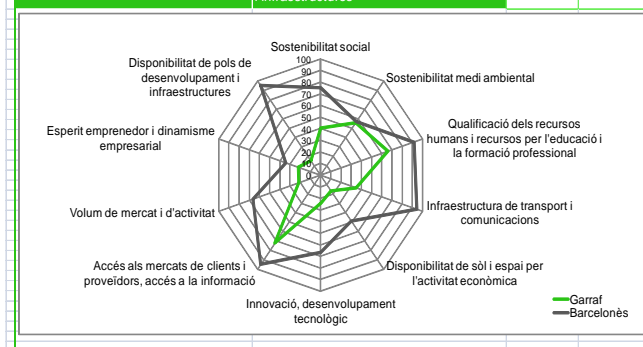
Garraf

El Garraf manté la 12a posició en el rànquing comarcal de competitivitat per segon any consecutiu. Amb una puntuació global en l'índex de 35,9 se situa a un nivell de competitivitat similar a l'Alt Penedès que ocupa la següent posició en el rànquing (la 13a). És de les tres comarques penedesenques, la que presenta millors condicions de competitivitat i enguany redueix les distàncies vers les comarques que la precedeixen - el Pla de l'Estany i el Baix Camp - i que són part del grup de comarques més competitives de Catalunya.

El capítol on el Garraf està més ben posicionat quant a les seves condicions de competitivitat és en el de la qualificació dels recursos humans. És de les comarques de Catalunya amb una proporció més elevada de titulats universitaris en la població i també de població amb estudis postobligatoris. Aquest fet es trasllada a una important presència de directius, professionals i científics entre la població ocupada que resideix a la comarca. Tot i aquesta bona situació de partida, d'altres indicadors en aquest àmbit mostren algunes debilitats en el sistema educatiu actual que poden en el futur menyscarbar les condicions actuals. D'una banda, s'observa com els joves tendeixen a deixar els estudis en acabar l'educació obligatòria en major grau que d'altres comarques catalanes. De l'altra, el grau de desenvolupament dels recursos educatius i formatius ocupa una posició intermèdia respecte el conjunt de comarques catalanes i no s'adequa a la posició que hauria d'ocupar atenent el nivell d'instrucció de la població.

La qualificació dels recursos humans és un dels elements necessaris per a competir en una economia d'alt valor afegit basada en l'aplicació de les noves tecnologies, en el coneixement i la innovació. Tanmateix, els indicadors recollits en l'índex en aquest àmbit indiquen que aquest recurs no és utilitzat pel teixit productiu local, atès que el desenvolupament dels sectors industrials altament tecnològics i dels serveis intensius en coneixement és escàs si es compara amb d'altres comarques. El Garraf en aquest àmbit ocupa una posició intermèdia. Pitjor és la situació que ocupa el desenvolupament dels serveis relacionats amb l'R+D (la 30a posició). En conseqüència, tot fa pensar que són les comarques que l'envolten - Alt Penedès, Baix Llobregat i Barcelonès - i que presenten una millor posició en tots aquests indicadors, les que treuen profit del capital humà resident al Garraf.

| Garraf | | | |
|---|--|---------|-----------|
| Dimensions | Subdimensions | Posició | Puntuació |
| SOSTENIBILITAT DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT | Sostenibilitat social | 36 | 40,6 |
| | Sostenibilitat medi ambiental | 31 | 55,6 |
| CONDICIONS DE COMPETITIVITAT | Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | 3 | 66,1 |
| | Infraestructura de transport i comunicacions | 10 | 35,2 |
| | Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | 18 | 17,1 |
| | Innovació, desenvolupament tecnològic | 24 | 24,3 |
| | Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | 9 | 72,2 |
| | Volum de mercat i d'activitat | 15 | 21,1 |
| | Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | 38 | 21,7 |
| | Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | 14 | 15,5 |



Durant el 2011 el Garraf es manté com la 12a comarca amb més avantatges competitives de Catalunya

La principal fortalesa del Garraf continua sent l'elevat nivell d'instrucció de la població, però aquesta avantatge competitiva no es trasllada al teixit productiu, que està especialitzat en sectors poc intensius en tecnologia i coneixement

Presenta també forces desavantatges en d'altres factors que són necessaris per tal de competir en un model econòmic basat en la nova economia

Actualment, l'economia del Garraf està poc diversificada, presenta un baix nivell d'emprenedoria i el desenvolupament dels serveis que donen suport a la generació d'activitat econòmica d'alt valor afegit és insuficient

En canvi, la seva situació és força competitiva en relació a les avantatges distributives: l'accés als mercats, les infraestructures de transport i comunicació i el volum de mercat

Pel que fa a la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica, presenta millors condicions per la localització d'activitat terciària que per la localització d'activitats industrials i logístiques

Tanmateix, per tal de corregir aquesta situació i que la comarca del Garraf creï les condicions necessàries que ajudin a capitalitzar aquest recurs importantíssim que és el capital humà disponible i, en definitiva, s'obtinguin impactes positius en les condicions de treball i els nivells de renda de la població, calen actuacions complementàries que condueixin a la generació progressiva d'activitat d'alt valor afegit. Així, altres condicions que s'han de potenciar són les relacionades amb la diversificació econòmica, l'emprenedoria i el desenvolupament dels serveis de suport necessaris per dur a terme aquest canvi de model productiu. Un dels aspectes clau íntimament relacionat amb l'impuls de l'emprenedoria és el de la diversificació econòmica. Actualment, el Garraf ocupa una posició intermèdia-baixa en l'indicador de diversificació econòmica. L'elevada especialització en sectors tradicionals com el turisme (sobretot l'hosteleria i el comerç) i la construcció, fortament afectats pel cicle econòmic actual, frenen l'emergència de noves activitats econòmiques de major valor afegit, contràriament al que passa a l'Alt Penedès amb un sector industrial i un sector financer potent que facilita el desenvolupament d'activitats amb un ús més intensiu de les noves tecnologies i el coneixement. En conseqüència, al Garraf s'hauria de donar suport a la introducció de millores en els sectors tradicionals mitjançant el desenvolupament de serveis complementaris que ajudessin a millorar la seva competitivitat i, en paral·lel, impulsar l'emprenedoria i atraure inversions en altres sectors que encaixin amb les capacitats i condicions que ofereix el territori i que siguin capaces d'expandir-se més enllà del mercat regional. En l'àmbit de l'emprenedoria els reptes són importants, atès que la comarca presenta un dels resultats més negatius en aquest capítol. És la segona comarca de Catalunya on hi ha menys empreses per habitant, també és de les que registra menys treball autònom i de les que ha perdut més teixit empresarial el darrer any. Pel que fa al desenvolupament dels serveis de suport, la situació és més favorable. Disposa de serveis avançats (serveis tècnics, consultories, laboratoris, etc.), però en canvi, els serveis relacionats amb les tecnologies de la informació ocupen una posició més discreta (la 18a) i els serveis financers estan comparativament menys desenvolupats que a la majoria de comarques catalanes (la 30a).

L'altre capítol en què el Garraf presenta més avantatges competitives és aquell relacionat amb les economies distributives. De les tres comarques penedesenques, totes elles ben posicionades en aquest àmbit, és la que se situa millor. Ocupa la 9a posició comarcal quant a l'accés als mercats i la 10a en infraestructures de transport i comunicació. Per la comarca passa la C-32 (Autopista Pau Casals) que connecta el Garraf als mercats regionals de l'àrea metropolitana de Barcelona i l'àrea d'influència de Tarragona. Enguany, també s'han finalitzat les obres de la C-15 entre Vilanova i la Geltrú i Vilafranca del Penedès, que obre una via ràpida de connexió a una de les principals vies de connexió amb el mercat espanyol i europeu (l'AP-7) i també al mercat regional de la Catalunya Central (a través de la C-37 o Eix Diagonal entre Igualada i Manresa). De les tres comarques és també la que presenta una major densitat de població i un mercat més compacte, fet que facilita la distribució de béns i mercaderies en el mercat intern. El punt més feble en aquest capítol és l'accessibilitat als principals pòls de distribució de serveis i mercaderies (ports, aeroports, AVE). Tanmateix, cal tenir en compte que en l'índex no es considera el port de Vilanova com a centre de distribució atès l'actual abast local de la seva àrea influència però que en base al seu desenvolupament futur (i els efectes que pugui tenir la finalització de la C-15) caldria considerar-lo en properes edicions. Pel que fa a la resta d'infraestructures, tot i la relativa proximitat de la comarca a l'aeroport del Prat i el port de Barcelona, aquesta no és suficient per estar en una posició d'avantatge respecte al grup de comarques amb un accés més directe a aquestes infraestructures. Pel que fa als serveis públics de transport, una part important de la població té accés directe a la xarxa ferroviària (el 75,0%) i és de les comarques amb més autobusos per km² (la 7a), amb el que la mobilitat presenta unes condicions força positives. També en el capítol d'inversions en infraestructures se situa en una posició capdavantera dins el rànquing comarcal. Finalment, pel que fa a les telecomunicacions, és la 2a comarca catalana amb una major penetració de la banda ampla a les llars i la 7a en la que la població realitza més compres per Internet, condicions força bones per les empreses que utilitzen aquest mitjà per comercialitzar els seus béns i serveis.

El Garraf també presenta una bona situació pel que fa al volum de mercat, un dels aspectes a tenir també en compte quan es tracten les avantatges distributives. De fet, de les tres comarques gran penedesenques és la que presenta una quota de mercat més important, tant en termes de població com de teixit empresarial. L'evolució poblacional també és de les millors del context comarcal català (la 5a que més creix amb l'1,3% interanual). El principal llast de l'economia garrafenca és l'evolució molt negativa del sector de la construcció, més afectada que en d'altres contextos per l'aturada del sector.

Tot i la situació adversa que passa el sector de la construcció, el comportament més desfavorable al Garraf s'explicaria per factors com la disponibilitat de sòl, que n'encareix el cost. De fet, és de les comarques catalanes amb poca capacitat de transformar sòl en urbanitzable atès que bona part de la superfície comarcal està ocupada pel Parc del Garraf i a que el grau d'urbanització actual ja és elevat. En conseqüència, les possibilitats de generació d'espais per destinar-les a l'activitat productiva són limitades i entren en competència amb l'activitat residencial. Així, les activitats econòmiques que requereixen d'espais importants per desenvolupar l'activitat productiva veuran més avantatges en d'altres territoris que al Garraf, sempre i quan la qualificació dels recursos humans no sigui una condició indispensable per portar a terme la seva activitat. Tanmateix, la comarca sí que presenta bones condicions per a la localització d'activitat terciària ja que ocupa una bona posició pel que fa a la disponibilitat d'aquest tipus d'espais (la 13a).

Els desequilibris existents entre l'activitat residencial i la productiva tenen repercussions importants en el mercat laboral, que genera escasses oportunitats laborals, sobretot per aquells col·lectius amb menys predisposició a la mobilitat

La comarca també presenta indicadors força negatius en l'àmbit medi ambiental, sobretot els relacionats amb el consum d'aigua i la generació de residus de l'activitat industrial i de les llars

L'èmfasi en l'emprenedoria no abasta només l'objectiu de canviar el model productiu actual sinó que també és una necessitat per la sostenibilitat social del model de desenvolupament territorial de la comarca. Com ja s'ha apuntat en anteriors edicions de l'informe, l'activitat econòmica generada al Garraf és insuficient per cobrir el volum de població que hi resideix. Així, els llocs de treball localitzats només cobreixen una tercera part de la població en edat de treballar, sent la segona taxa més baixa de tot Catalunya (per darrera del Baix Penedès). Això comporta que una bona part de la població ocupada es desplaci a d'altres comarques veïnes amb majors oportunitats laborals (l'Alt Penedès, Baix Llobregat i Barcelonès). Tanmateix, aquests desequilibris territorial en el mercat laboral comarcal afecten clarament en l'ocupabilitat de les persones que hi resideixen, principalment als col·lectius amb menys predisposició a la mobilitat (sovint dones amb persones dependents al seu càrrec) i, com a conseqüència d'aquest fet, la comarca al mateix temps registra una elevada incidència de l'atur, de les més altes de Catalunya; només superada pel Baix Penedès i l'Anoia. Aquesta situació no ha fet més que empitjorar des de l'inici de la crisi econòmica. Així, l'estratègia de crear més empresa aniria també orientada a solucionar aquest dèficit d'ocupació existent i que representa una prioritat en l'actual conjuntura.

En l'àmbit medi ambiental els indicadors recollits en l'índex presenten forces reptes. Mentre assenyalen un desenvolupament important dels serveis medi ambientals i una situació positiva pel que fa al tractament dels residus municipals, la resta d'indicadors - el consum d'aigua (tant residencial com industrial), la generació de residus municipals i la valoració de residus industrials - presenten uns valors força negatius. Els indicadors relacionats amb els comportaments de les llars són sovint conseqüència del model d'urbanització existent i estan fortament lligats als nivells de renda de la població. Tot i així, en un territori de les dimensions del Garraf on la densitat d'activitat residencial i econòmica és elevada i on el turisme és un dels tractors de l'economia, vetllar per la sostenibilitat medi ambiental del model de desenvolupament ha de ser un dels eixos prioritaris de les polítiques públiques. Més si en el futur es vol atraure un tipus d'activitat que posa en valor tots aquests elements.

www.adeq.cat

En la següent taula es detalla la situació dels diferents factors de competitivitat que són objecte d'anàlisi, en funció de la posició relativa que ocupen en el rànquing. Les posicions avançades o, si més no, les posicions intermèdies-altes, assenyalen els punts forts en termes de competitivitat. Per contra, les posicions intermèdies-baixes, així com les darreres posicions, indiquen aquells aspectes a millorar i en els quals les comarques són poc competitives en termes comparatius.

| | Alt Penedès | Baix Penedès | Garraf |
|---------------------------------|---|---|--|
| Posicions avançades | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovació, desenvolupament tecnològic (6) ▪ Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (4) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Volum de mercat i d'activitat (5) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional (3) ▪ Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (9) |
| Posició intermèdia-alta | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (11) ▪ Sostenibilitat social (13) ▪ Infraestructura de transport i comunicacions (13) ▪ Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (17) ▪ Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (17) ▪ Volum de mercat i d'activitat (18) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovació, desenvolupament tecnològic (12) ▪ Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (12) ▪ Infraestructura de transport i comunicacions (15) ▪ Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (19) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Infraestructura de transport i comunicacions (10) ▪ Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (14) ▪ Volum de mercat i d'activitat (15) ▪ Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (18) |
| Posició intermèdia-baixa | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional (27) | | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovació, desenvolupament tecnològic (24) |
| Últimes posicions | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sostenibilitat medi ambiental (35) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional (38) ▪ Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (40) ▪ Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (41) ▪ Sostenibilitat medi ambiental (40) ▪ Sostenibilitat social (41) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sostenibilitat medi ambiental (31) ▪ Sostenibilitat social (36) ▪ Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (38) |

Posició en cadascun dels indicadors de competitivitat. 2011

| Factor de competitivitat | Indicador | Alt Penedès | Baix Penedès | Garraf |
|--|--|-------------|--------------|--------|
| Sostenibilitat social | Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2011. | 12 | 41 | 40 |
| | Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%). 2011. | 26 | 41 | 39 |
| | Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%). 2007. | 1 | 30 | 3 |
| | Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es). 2011. | 18 | 19 | 21 |
| Sostenibilitat medi ambiental | Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants. 2011. | 36 | 30 | 12 |
| | Consum domèstic d'aigua per habitant (m3). 2009. | 15 | 39 | 33 |
| | Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3). 2009. | 28 | 38 | 35 |
| | Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia). 2009. | 24 | 38 | 33 |
| | Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2010. | 24 | 38 | 17 |
| | Residus industrials per Km2 (Tn). 2009. | 35 | 33 | 32 |
| Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | Percentatge de residus industrials valoritzats (%). 2009. | 39 | 15 | 32 |
| | Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2011. | 10 | 32 | 20 |
| | Taxa específica d'escolarització als 17 anys. 2009. | 36 | 37 | 27 |
| | Percentatge de titulats superiors (%). Mostra 2009-11. | 18 | 41 | 4 |
| Infraestructura de transport i comunicacions | Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007. | 29 | 26 | 2 |
| | Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%). 2007. | 13 | 28 | 1 |
| | Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2011. | 11 | 26 | 34 |
| | Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2011. | 13 | 6 | 8 |
| | Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros). Acumulat 2006-2009. | 14 | 12 | 9 |
| | Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2009. | 25 | 23 | 2 |
| Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | Autobusos per Km2. 2010. | 11 | 10 | 7 |
| | Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%). 2009. | 12 | 23 | 34 |
| | Percentatge de sòl urbanitzable (%). 2010. | 18 | 13 | 15 |
| Innovació, desenvolupament tecnològic | Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%). 2011. | 12 | 23 | 13 |
| | Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2011. | 18 | 2 | 31 |
| | Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants. 2011. | 6 | 30 | 20 |
| | Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants. 2011. | 6 | 30 | 17 |
| Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | Índex de diversificació productiva. 2011. | 2 | 23 | 24 |
| | Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.). 2011. | 11 | 9 | 21 |
| | Distància en minuts a l'eix viari principal. 2011. | 1 | 1 | 1 |
| | Distància mitjana al mercat final català (min.). 2011. | 6 | 9 | 8 |
| | Densitat de població (habitants/Km2). 2011. | 12 | 8 | 5 |
| | Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%). 2011. | 23 | 14 | 5 |
| Volum de mercat i d'activitat | Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%). 2009. | 16 | 19 | 7 |
| | Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2010. | 17 | 18 | 13 |
| | Percentatge d'empreses (%). 2011. | 16 | 19 | 15 |
| | Variació de la població (interanual) (%). 2010-2011. | 7 | 3 | 5 |
| Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2011. | 26 | 7 | 29 |
| | Número d'empreses per 1.000 habitants. 2011. | 28 | 41 | 40 |
| | Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants. 2011. | 30 | 39 | 34 |
| | Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2010-2011. | 4 | 37 | 13 |
| Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | Variació en les empreses (interanual) (%). 2010-2011. | 9 | 37 | 34 |
| | Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2011. | 27 | 41 | 9 |
| | Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants. 2011. | 10 | 31 | 18 |
| | Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2011. | 2 | 32 | 30 |

| Indicadors de competitivitat. 2011 | | | | |
|--|--|-------------|--------------|---------|
| Factor de competitivitat | Indicador | Alt Penedès | Baix Penedès | Garraf |
| Sostenibilitat social | Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2011. | 55,3 | 32,1 | 32,4 |
| | Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%). 2011. | 11,9 | 16,2 | 13,1 |
| | Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%). 2007. | 87,4 | 73,0 | 87,0 |
| | Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es). 2011. | 4.551,5 | 4.559,3 | 4.695,5 |
| Sostenibilitat medi ambiental | Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants. 2011. | 4,4 | 7,0 | 18,2 |
| | Consum domèstic d'aigua per habitant (m3). 2009. | 52,1 | 94,7 | 63,8 |
| | Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3). 2009. | 453,4 | 568,9 | 513,0 |
| | Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia). 2009. | 1,5 | 2,2 | 1,8 |
| | Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2010. | 31,5 | 19,8 | 34,9 |
| | Residus industrials per Km2 (Tn). 2009. | 240,4 | 221,4 | 215,8 |
| Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | Percentatge de residus industrials valoritzats (%). 2009. | 85,8 | 81,5 | 70,1 |
| | Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2011. | 125,3 | 65,5 | 97,5 |
| | Taxa específica d'escolarització als 17 anys. 2009. | 60,1 | 59,3 | 67,9 |
| | Percentatge de titulats superiors (%). Mostra 2009-11. | 19,7 | 12,8 | 26,3 |
| | Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007. | 32,8 | 33,2 | 45,7 |
| Infraestructura de transport i comunicacions | Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%). 2007. | 21,1 | 17,2 | 28,9 |
| | Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2011. | 185,5 | 111,5 | 90,7 |
| | Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2011. | 68,9 | 78,7 | 75,0 |
| | Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros). Acumulat 2006-2009. | 232,4 | 369,4 | 420,2 |
| | Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2009. | 52,6 | 53,2 | 66,4 |
| Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | Autobusos per Km2. 2010. | 6,3 | 6,5 | 10,5 |
| | Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%). 2009. | 3,8 | 1,4 | 0,3 |
| | Percentatge de sòl urbanitzable (%). 2010. | 2,5 | 3,4 | 3,1 |
| Innovació, desenvolupament tecnològic | Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%). 2011. | 2,1 | 0,2 | 2,0 |
| | Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2011. | 3,7 | 73,7 | 2,2 |
| | Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants. 2011. | 234,0 | 36,8 | 72,0 |
| | Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants. 2011. | 600,1 | 266,8 | 396,7 |
| Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | Índex de diversificació productiva. 2011. | 25,1 | 18,8 | 18,6 |
| | Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.). 2011. | 31,0 | 29,0 | 42,0 |
| | Distància en minuts a l'eix viari principal. 2011. | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| | Distància mitjana al mercat final català (min.). 2011. | 51,5 | 64,8 | 61,5 |
| | Densitat de població (habitants/Km2). 2011. | 178,3 | 341,1 | 791,3 |
| Volum de mercat i d'activitat | Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%). 2011. | 61,7 | 78,7 | 94,6 |
| | Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%). 2009. | 35,8 | 32,4 | 36,8 |
| | Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2010. | 219 | 203 | 300 |
| | Percentatge d'empreses (%). 2011. | 1,4 | 1,0 | 1,5 |
| | Variació de la població (interanual) (%). 2010-2011. | 1,0 | 1,3 | 1,3 |
| Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2011. | 0,8 | 1,9 | 0,6 |
| | Número d'empreses per 1.000 habitants. 2011. | 32,0 | 25,1 | 25,9 |
| | Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants. 2011. | 72,3 | 61,9 | 67,4 |
| | Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2010-2011. | -0,3 | -4,4 | -2,0 |
| Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | Variació en les empreses (interanual) (%). 2010-2011. | -1,3 | -3,7 | -3,2 |
| | Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2011. | 46,6 | 26,8 | 86,1 |
| | Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants. 2011. | 22,2 | 6,6 | 15,0 |
| | Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2011. | 206,1 | 11,8 | 13,9 |

El model d'anàlisi de competitivitat territorial de les comarques catalanes

L'Índex adEg fa una anàlisi de les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal

L'elaboració de l'Índex adEg, en la seva primera edició, de l'any 2004, va suposar una experiència pionera a Catalunya, pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen, a nivell territorial

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric, pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmic, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

- *IMD (World Competitiveness Yearbook)*: La competitivitat és l'habilitat d'una nació per crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
- *World Economic Forum (Global Competitiveness Report)*: La competitivitat és l'habilitat d'un país per assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
- *European Commission (Competitiveness Advisory Group)*: La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevat el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
- *OCDE*: La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen. Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral amb més alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera.

L'Índex adEg precisament fa una anàlisi de les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal.

L'elaboració de l'Índex adEg, en la seva primera edició, de l'any 2004, va suposar una experiència pionera a Catalunya, pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat des de l'òptica territorial i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen.

En el seu moment, en la definició de l'Índex es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, el plantejament de l'Índex es caracteritzava per considerar, a més d'aquells factors tradicionalment analitzats pels models més centrats en els factors econòmics, aspectes relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana.

L'Índex adEg està conformat per 45 indicadors agrupats en 10 dimensions

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat⁵. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament, pel que fa a l'Índex adEg, que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"⁶, on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte⁷.

Partint d'aquestes consideracions, en el model d'anàlisi que s'aplica a partir de l'edició de 2009 de l'Índex, la competitivitat queda operativitzada a través dels deu factors següents:

1. Sostenibilitat social
2. Sostenibilitat medi ambiental
3. Qualificació dels recursos humans i recursos d'educació i formació professional
4. Infraestructura de transport i comunicacions
5. Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica
6. Innovació, desenvolupament tecnològic
7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació
8. Volum de mercat i d'activitat
9. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial
10. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures

Des del punt de vista operatiu, cada dimensió de la competitivitat està constituïda per una sèrie d'indicadors, de manera que els resultats provenen de la combinació equilibrada dels elements de competitivitat que configuren els diferents factors. Aquests alhora estan formats per un conjunt de 45 indicadors.

| Factors de competitivitat (edicions 2004-08) | Núm. Indicadors | Factors de competitivitat (revisió 2009) | Núm. Indicadors |
|---|-----------------|---|-----------------|
| 1. Cohesió demogràfica i territorial | 6 | 1. Sostenibilitat social | 4 |
| 2. Qualificació de la mà d'obra | 2 | 2. Sostenibilitat medi ambiental | 7 |
| 3. Transport i comunicacions | 2 | 3. Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | 5 |
| 4. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | 5 | 4. Infraestructura de transport i comunicacions | 5 |
| 5. Innovació, desenvolupament tecnològic | 3 | 5. Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | 3 |
| 6. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | 2 | 6. Innovació, desenvolupament tecnològic | 4 |
| 7. Ambient i dinàmica de negocis | 3 | 7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | 6 |
| 8. Provisió de sòl | 2 | 8. Volum de mercat i d'activitat | 4 |
| | | 9. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | 4 |
| | | 10. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | 3 |
| Total indicadors | 25 | Total indicadors | 45 |

⁵ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de l'adEg.

⁶ Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

⁷ Veure bibliografia de referència.

26 indicadors s'han calculat amb dades de 2011, 4 amb dades de 2010, 10 amb dades del 2009 i 3 amb dades de 2007

Així, cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicadors, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades s'actualitzen de forma anual. En aquest sentit, 26 indicadors s'han calculat amb dades de 2011, 4 amb dades de 2010, 10 amb dades del 2009 i 3 amb dades de 2007.

| Factor de competitivitat | Indicador |
|--|--|
| Sostenibilitat social | Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2011. |
| | Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%). 2011. |
| | Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%). 2007. |
| | Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es). 2011. |
| Sostenibilitat medi ambiental | Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants. 2011. |
| | Consum domèstic d'aigua per habitant (m3). 2009. |
| | Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3). 2009. |
| | Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia). 2009. |
| | Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2010. |
| | Residus industrials per Km2 (Tn). 2009. |
| Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional | Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2011. |
| | Taxa específica d'escolarització als 17 anys. 2009. |
| | Percentatge de titulats superiors (%). Mostra 2009-11. |
| | Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007. |
| Infraestructura de transport i comunicacions | Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%). 2007. |
| | Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2011. |
| | Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2011. |
| | Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros). Acumulat 2006-2009. |
| Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica | Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2009. |
| | Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%). 2009. |
| | Percentatge de sòl urbanitzable (%). 2010. |
| | Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%). 2011. |
| Innovació, desenvolupament tecnològic | Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2011. |
| | Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants. 2011. |
| | Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants. 2011. |
| | Índex de diversificació productiva. 2011. |
| Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació | Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km). 2011. |
| | Distància en minuts a l'eix viari principal. 2011. |
| | Distància mitjana al mercat final català (Km). 2011. |
| | Densitat de població (habitants/Km2). 2011. |
| | Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%). 2011. |
| Volum de mercat i d'activitat | Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%). 2009. |
| | Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2010. |
| | Percentatge d'empreses (%). 2011. |
| | Variació de la població (interanual) (%). 2010-2011. |
| Esperit emprenedor i dinamisme empresarial | Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2011. |
| | Número d'empreses per 1.000 habitants. 2011. |
| | Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants. 2011. |
| | Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2010-2011. |
| Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures | Variació en les empreses (interanual) (%). 2010-2011. |
| | Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2011. |
| | Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants. 2011. |
| | Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2011. |

Notes: Els indicadors ombrejats corresponen als introduïts en la revisió del model.

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors - no permetia. Així, l'Índex adEg, que amb anterioritat només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

En l'edició 2011 s'han introduït dos canvis metodològics. En primer lloc, s'ha substituït la font que proporcionava el percentatge de titulats superiors, que era amb referència al 2007, per una més actualitzada. Més concretament el canvi ha estat el de la substitució de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya pel Baròmetre de la Comunicació i la Cultura. Aquesta darrera font s'actualitza amb caràcter anual, mentre que l'anterior era una operació estadística puntual substituïda dels censos de població que es realitzen cada 10 anys. Amb aquest canvi, es podrà obtenir una imatge molt més actualitzada del nivell d'instrucció de la població any a any. El segon canvi introduït ha afectat als

indicadors relacionats amb l'accés als mercats. Aquests en edicions anteriors estaven calculats a partir de les distàncies en kilòmetres, mentre que en l'edició 2011 s'utilitza la distància en temps. És a dir, el temps que es tarda en recórrer els trams entre capitals de comarca i a les principals infraestructures de comunicació. D'aquesta manera s'aproxima amb més precisió al concepte que es vol mesurar, ja que es té en compte la qualitat de les vies de comunicació (si són vies ràpides o no).

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica es complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta directiva de l'adEg. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, és considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructura de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Els 45 indicadors de l'Índex adEg

Indicadors

| | |
|---|---|
| Llocs de treball sobre població 15-64 anys | <ul style="list-style-type: none"> Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys). |
| Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%) | <ul style="list-style-type: none"> Proporció de persones registrades a les oficines d'ocupació (SOC) respecte a la població en edat de treballar (15-64 anys). Constitueix un indicador comparable a nivell territorial de la incidència de l'atur en la població. |
| Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%) | <ul style="list-style-type: none"> Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca. |
| Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es) | <ul style="list-style-type: none"> Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca. |
| Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants. | <ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis medi ambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos. |
| Consum domèstic d'aigua per habitant (m ³) | <ul style="list-style-type: none"> Consum domèstic d'aigua, en m³, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores. |
| Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m ³) | <ul style="list-style-type: none"> Consum industrial i de serveis d'aigua, en m³, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores. |
| Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia) | <ul style="list-style-type: none"> Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365,25 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebuïjos de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques. |
| Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%) | <ul style="list-style-type: none"> Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaunes i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos. |
| Residus industrials per Km ² (Tn) | <ul style="list-style-type: none"> Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals. |
| Percentatge de residus industrials valoritzats (%) | <ul style="list-style-type: none"> Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que són sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil. |
| Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants | <ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació. |
| Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%) | <ul style="list-style-type: none"> Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves. |
| Percentatge de titulats superior (%) | <ul style="list-style-type: none"> Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors realitzat a partir de les dades del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers períodes. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat. Substitueix a partir de l'edició 2011 a l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007. |
| Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%) | <ul style="list-style-type: none"> Percentatge de persones amb estudis postobligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Les persones amb estudis postobligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, |

batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPII, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.

| | |
|---|--|
| <p>Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal. |
| <p>Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen. |
| <p>Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries. |
| <p>Inversions del DPTOP per comarques i Km² (milers d'euros)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures. |
| <p>Percentatge de llars amb banda ampla (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de llars que compten amb internet de banda ampla, segons l' Estadística territorial TIC a les llars. Són aquelles que disposen d'un tipus de connexió xDSL com ADSL, d'altres connexions fixes com la xarxa de cable i connexions sense fils. Aquest indicador, que mesura la implementació a les llars de la banda ampla, pretén aproximar el grau d'implantació de les TIC a les empreses, en absència de la mateixa informació a nivell empresarial. En aquest sentit, es parteix del supòsit que hi haurà una correlació important entre la implantació a les llars i a les empreses d'un mateix territori. |
| <p>Autobusos per Km²</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu. |
| <p>Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. ▪ La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i medi ambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. ▪ El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent. |
| <p>Percentatge de sòl urbanitzable (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl. |
| <p>Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%)</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'edificis iniciats, segons la destinació, a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya, on es distingeix aquells que tindran una destinació diferent de la residencial. Inclou locals, indústria, comerç i magatzems, oficines, hostaleria i altres (incloent ramaderia). El percentatge es calcula sobre el total de la superfície d'edificis no residencials iniciats a Catalunya. Amb aquest indicador es pretén afegir, a l'oferta de sòl, l'oferta de sostre (locals, etc.). |
| <p>Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: Recerca i desenvolupament. |
| <p>Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants</p> | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i Fabricació d'altres materials de transport. |

| | |
|---|--|
| Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Telecomunicacions, Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals |
| Índex de diversificació productiva | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia. |
| Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona-Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres. |
| Distància en minuts a l'eix viari principal | <ul style="list-style-type: none"> ▪ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies. |
| Distància mitjana al mercat final català (min.) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres. |
| Densitat de població (habitants/Km ²) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'habitants per Km². |
| Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca. |
| Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de persones d'entre 16 i 74 anys que alguna vegada han comprat béns o serveis a través de la xarxa per motius particulars, segons l'Estadística territorial TIC a les Illes. Amb aquest indicador, es pretén aproximar la penetració de les TIC en els hàbits de compra i, en conseqüència, introduir al model el mercat online. |
| Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Índex que elabora La Caixa en el seu Anuario Económico, que sintetitza la capacitat de consum d'un territori a partir de diferents variables poblacionals i econòmiques. ▪ Aquest indicador s'elabora mitjançant un model equivalent a un terme mitjà de nombres índexs de les següents sis variables: població, nombre de telèfons fixos, automòbils, camions (camions i furgonetes), oficines bancàries, i activitats comercials minoristes. És a dir, la capacitat de consum es mesura, no només en funció de la importància de la població, sinó també en funció del poder adquisitiu de la mateixa, que ve representat per les cinc variables indicades. ▪ La quota de mercat constitueix una orientació adequada per a valorar i ponderar la quantitat de productes i serveis que, teòricament i en igualtat de condicions, pot absorbir un territori, especialment quan es tracta de productes o serveis que són objecte d'una distribució homogènia. |
| Percentatge d'empreses (%) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya. |
| Variació de la població (interanual) (%) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Taxes de variació interanual de la població a la comarca. |
| Habitatges iniciats per 1.000 habitants | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya. |
| Número d'empreses per 1.000 habitants | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat. |
| Número de treballadors autònoms per 1.000 | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza |

| | |
|--|---|
| habitants | per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat. |
| Variació en l'ocupació (interanual) (%) | ▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca. |
| Variació en les empreses (interanual) (%) | ▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca. |
| Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants | ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques. |
| Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants | ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació. |
| Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants | ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances. |

Llocs de treball i centres de treball

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari, del qual no es disposen dades desagregades per comarca.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declarin tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declarin en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant, així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estan cercant feina. Aquesta taxa d'atur, però, no es pot calcular en àmbits locals i comarcals, perquè no es pot saber la població activa. Una alternativa seria usar la taxa d'atur estimada, que es realitza a partir de la relació entre la població desocupada registrada a les oficines d'ocupació (SOC) i la població activa local estimada. Un mètode, aquest, que permet estimar la població activa a nivell comarcal a partir de les dades de les renovacions padronals i de l'extrapolació de les taxes d'activitat per edat i sexe a nivell provincial a partir de les estimacions de l'Enquesta de Població Activa (EPA). No obstant, aquesta taxa tant sols es troba disponible per a les comarques de les demarcacions de Barcelona i Girona, ja que es realitza per part de les respectives Diputacions. És per això que aquí s'utilitza la taxa d'atur absolut, que s'obté a partir del quocient entre l'atur registrat i la població en edat de treballar (15-64 anys).

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El passat mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAÉ-09) que ha vingut a substituir a l'anterior classificació (CCAÉ-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Enquesta Demogràfica de Catalunya

L'Enquesta Demogràfica de Catalunya és una enquesta directa, que es va establir pel Parlament, a través de la Llei del Pla estadístic de Catalunya 2006-2009, i que es va realitzar, a través d'una entrevista personal, a una mostra representativa de població, per tal de conèixer dades demogràfiques, en relació a aspectes com l'estructura familiar, dependència, formes de convivència, fecunditat, migracions, habitatge, etcètera.

Baròmetre de la Comunicació i la Cultura

El Baròmetre de la Comunicació i la Cultura és l'estudi de mesura i anàlisi de les audiències dels mitjans de comunicació i dels consums culturals en els territoris de parla catalana. En el qüestionari recull tota una sèrie de dades socioeconòmiques de la població i llars catalanes amb un nivell de desagregació comarcal. El total de persones entrevistades és d'unes 20 mil a l'any.

Estadística territorial TIC a les llars

L'Estadística territorial TIC a les llars aporta l'obtenció d'estimacions territorials dels indicadors més importants d'equipament i ús de les TIC a les llars catalanes. Les unitats d'anàlisi són els habitatges familiars i les persones de 15 anys o més que hi resideixen. La recollida d'informació i referència dels resultats és el segon trimestre de cada any.

Bibliografia de referència

ACTIVA PROSPECT (2004-2009). *Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*. Associació d'Empresaris del Garraf, l'Alt Penedès i el Baix Penedès (adEg). Publicació de caràcter trimestral.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES (2005). *Acord estratègic per a la industrialització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Un model de competitivitat sostenible i solidari per a Catalunya. Informe del Consell d'Experts*, Generalitat de Catalunya.

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2009). *Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness*

ENONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Benchmarking global city competitiveness*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *European Competitiveness Report*. 1999-2011.

EUROPEAN COMMISSION (2011). A NEW REGIONAL COMPETITIVENESS INDEX: THEORY, METHODS AND FINDINGS.

INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD (2007). *Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco*. Gobierno Vasco.

GRUP DE RECERCA EN ANÀLISI QUANTITATIVA REGIONAL (AQR) (2007). *Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa*.

IMD (2007). *World Competitiveness Yearbook 2007*.

MORENO; D., Toharia, L.; Caprile, M. (2001) "La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees". *Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT*. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

MORENO; D. (2004). "Un cas pràctic. El Prat de Llobregat". *VVAA. Deslocalització i localització d'empreses a Catalunya*. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

O'MAHONY, M.; VAN ARK, B. (ed.) (2004). *EU Productivity and Competitiveness, an Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?*. Luxembourg/GB. Office for Official Publications of the European Communities.

Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

PACTE INDUSTRIAL DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (2000). *Indicadors econòmics i territorials de la Regió Metropolitana de Barcelona*.

SOBRINO, J. (2004). "Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis". *Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.

WORLD ECONOMIC FORUM. (2007). *The Global Competitiveness Report 2007-2008*.

Institut d'Estadística de Catalunya. Padró municipal d'habitants: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Anuari estadístic de Catalunya 2008: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Enquesta Demogràfica 2007: <http://www.idescat.cat>

Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Anuari estadístic 2008: <http://www10.gencat.cat/ptop>

Departament de Treball. Servei d'Estudis i Estadístiques: <http://www20.gencat.cat/treball>

Google maps: <http://maps.google.es/>

Agència de Residus de Catalunya: <http://www.arc.cat>

Anuari Econòmic La Caixa: <http://www.anuarieco.lacaixa.comunicacions.com>

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya: <http://www.fgc.net>

Renfe: <http://www.renfe.es>

Autoritat Metropolitana del Transport: <http://www.atm.cat>

Principals fonts consultades

Activa Prospect SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies . Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès . Barcelona . Tel. 93 5820177 Fax. 93 5801354
activapropect@activapropect.cat
<http://www.activapropect.cat>





Associació d'Empresaris • Garraf • Alt Penedès • Baix Penedès

Carrer Beneficència, 17 · 08720 Vilafranca del Penedès
Carrer de l'Àncora, 3 · 08800 Vilanova i la Geltrú

Tel. 902 106 700 · Fax 938 106 701 · www.adeg.cat · A/e: adeg@adeg.cat